

A média-konvergencia előrehaladása és hatása a médiaszabályozásra

A nyár derekán két tudományos kutatóműhely, az MTA Jogtudományi Intézete Infokommunikációs Jogi Centrumának és a győri Széchenyi István Egyetem Jog- és Gazdaságtudományi Karának közös szervezésében az infokommunikáció, és azon belül a média-szabályozás egyik legaktuálisabb kérdéséről, a konvergencia jelenségének szabályozásáról rendeztek konferenciát júliusban Győrött.

A Magyar Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézete 2003-ban alapította az Infokommunikációs Jogi Centrumot (a továbbiakban: IJC), amelynek elsődleges feladata, hogy tudományos irányultságú, független szakmai műhelyként az infokommunikációs jogok területén hiteles elemzéseket, tanulmányokat, szakértői anyagokat készítve járuljon hozzá az információs társadalom fejlődéséhez.

A Széchenyi István Egyetem Jog- és Gazdaságtudományi karának Állam- és Jogtudományi Intézete szintén kiemelt feladatának tartja az információs társadalom és a jogrendszer viszonyának a vizsgálatát, amelyet többek közt egy, az infokommunikációs jogokat előtérbe helyező nyolc szemeszteres képzési szakirány és egy médiajogi kutatóműhely kialakításával is elősegíti.

A konferencia célja az volt, hogy a témakör tudományos igényű bemutatása mellett elősegítse a tudományos-szakmai párbeszéd kialakulását a jogalkotó szervek, a tudományos elemzők és a jogalkalmazók között. Emellett lehetőséget kívánt adni arra is, hogy a konferencia résztvevői a jogterület legnevesebb szakértőitől naprakész információkat kapjanak az ezen a téren tapasztalható jogfejlődés helyzetéről. E szempontok érvényesítése érdekében a konferencia szervezői úgy állították össze az előadók névsorát, hogy azok az Informatikai és Hírközlési Minisztérium, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, az Országos Rádió- és Televízió Testület, a Nemzeti Hírközlési Hatóság, a tudományos kutatóintézetek és a piaci szereplők oldaláról is azonosítsák a médiakonvergenciával kapcsolatban felmerülő problémákat, és egyúttal együttesen keressenek azokra válaszokat. A konferencia mindemellett a két említett kutatási intézmény, valamint a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) együttműködésében a jövőben megvalósuló átfogó szabályozói konvergencia kutatási program problémafeltáró rendezvényének is tekinthető, melyben a kutatók azokat a témaköröket azonosították, amelyekben a későbbiekben kiterjedt vizsgálatokra lesz szükség.

A konferenciát Kovács György, az ORTT elnöke nyitotta meg. A konferencia délelőtti szekciója a konvergenciának a hálózatokra gyakorolt hatását vizsgálta.

Sallai Gyula, a BME Távközlési és Médiainformatikai Tanszékének vezetője a digitalizáció hatásainak elemzéséből kiindulva adott bevezetést a témához. Előadásában az infokommunikációs konvergencia vizsgálati modelljét és a konvergencia tizenkét típusát ismertette. Hangsúlyozta a trendtanulmányok fontosságát, majd kifejtette, hogy az infokommunikáció elterjedtségének és a konvergencia hatásainak mérésére használt makromutatók közül jelenleg az ITU digitális hozzáférés indexe (DAI), azon belül a szélessávú Internet-penetráció a legalkalmasabb.

Koppányi Szabolcs, az IJC vezetője az „A szabályozói konvergencia helyzete és lehetséges irányai ma Magyarországon” című előadásában a szabályozói konvergencia Európai Uniói helyzetét mutatta be. Kiemelte azokat a problémaköröket, amelyek Magyarország esetében is felmerülnek a témával kapcsolatban. Utalt a kétharmados fogságban szenvedő médiatörvény körüli helyzetre, a szabályozói szervezetben felmerülő problémákra és választ keresett arra is, hogy milyen határok között lehet szükséges a szektor-specifikus szabályozás integrációja. Előadása végén a konvergencia szabályozás általa feltárt előnyeit és hátrányait mutatta be.

Révész T. Mihály, Kovács György és Lamm Vanda

Nyakas Levente, Sallai Gyula és Gyenge Anikó

Rozgonyi Krisztina, a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsának tagja a konvergencia egy gyakorlati példájáról, a digitális televíziózásról tartott előadást. Általánosságban a konvergencia lehetséges dimenzióiból kiindulva vizsgálta a digitális televízió szerepét a konvergencia-folyamatban. Részletesen elemezte a területen szóba jöhető állami szerepvállalás eszközeit (a policy-making-től egészen a tulajdonosi szerepvállalásig), majd a szerepvállalás lehetséges forgatókönyveit mutatta be (a minimál-programtól a full extra-programig).

Tóth András, az IJC kutatója a média-konvergencia és a kábeltelevíziózás kapcsolatát elemezte előadásában. A hazai kábeltelevíziózásban problémát jelent a 40-50%-os penetráció, a fragmentált, és rövidtávon nem támadható piaci struktúra, és a kizsákmányoló típusú visszaélések elterjedtsége. A konvergencia-modellek átalakításával megválaszolható, hogy szükséges-e ezen a területen az önálló szabályozás, vagy elegendő a távközlésre (elektronikus hírközlésre) vonatkozó új szabályozási csomag (a továbbiakban: NRF) alkalmazása. A kutató szerint a konvergencia által generált verseny középtávon is megoldhatja a piac problémáit, egy önálló szabályozás azonban veszélyeztetheti a konvergenciát és az NRF automatikusan a korszerű szabályozáson kívül marad. Ebből következik tehát, hogy nincs szükség a területen önálló szabályozásra.

Kovács András, a Széchenyi Egyetem kutatója előadásában a média-konvergencia és médiatulajdonlás kapcsolatát vizsgálta. Az alapvető gazdasági-technikai háttérből kiindulva határozta meg a médiakoncentrációkra vonatkozó szabályozás elsődleges célját, amit a médiaverseny megvalósításában lát. Ezután a különböző szabályozási formákat vetette össze az előadó, így a társ- és önszabályozás, az általános versenyjogi illetve szektor-specifikus szabályozás előnyeit és hátrányait ismertette, végül a szabályozó hatóságok elhelyezésének kérdéskörében a tagállami szintű szervezetek felállítása mellett érvelt.

Révész T. Mihálynak, a győri Széchenyi Egyetem Állam- és Jogtudományi Intézete tanszékvezetőjének előadása a jelenleg hatályban lévő médiatörvény összeegyeztethetőségét vizsgálta a digitalizációval, majd az össze nem egyeztetettség kérdéskörét járta körül. Szerinte egy új, vagy

legalábbis a régit koncepcionálisan átalakítani szándékozó szabályozásnak kellene következnie ahhoz, hogy az megfeleljen a digitális kihívásoknak.

Nyakas Levente, a Széchenyi Egyetem kutatója a nemzetközi audiovizuális szabályozás legutóbbi időszakából ragadott ki néhány fontosabb eseményt és dokumentumot. Ezeket keresztül próbált meg képet adni arról, hogy Európában az utóbbi másfél évben milyen elmozdulások, irányok mutathatók ki. A klasszikus média-szabályozási tárgykörökben

ismertette a Bizottság 2003-as Közleménye alapján az audiovizuális szabályozás technikáját érintő változásokat.

Gyenge Anikó, az IJC kutatója a média-konvergencia és a szerzői jogi szabályozás viszonyát vizsgálva bemutatta, hogy az Európai Közösség szerzői jogi jogalkotása milyen mértékben veszi figyelembe a digitalizációt, és ismertette a magyar szabályozásnak az e téren az utóbbi időben bekövetkezett változásait. Az ismeretlen felhasználási módokra vonatkozó szerződési feltételek és a digitális jogkezelési rendszerek elemzése kapcsán pedig arra a következtetésre jutott, hogy a szerzői jog ugyan néha lassíthatja a konvergencia terjedését, de ez a „fék” elengedhetetlenül szükséges a hozzáféréssel kapcsolatban érvényesítendő érdekek kiegyensúlyozásához.

A konferenciát egy kerekasztal-beszélgetés zárta le, amelynek résztvevői, *Rozgonyi Krisztina* (NHH), *Cseh Gabriella* ügyvéd, *Zachar Balázs* (NKÖM), *Sere Péter* (IHM) és *Hazay István*, az ORTT képviselőjében olyan kérdésekre kerestek választ, mint a műsorszórás szerepe a konvergencia-folyamatokban, a jövő média-szabályozóhatósága, egy átfogó audiovizuális koncepció megalkotásának lehetőségei, valamint az ön- és társszabályozás lehetőségei.

A konferencián elhangzott előadások a közeljövőben önálló tanulmánykötetben olvashatók lesznek, az előadásokhoz készült bemutatók pedig jelenleg is hozzáférhetők a www.ijc.hu weboldalon.

Gyenge Anikó

Hírek

A **Határőrség** vezetése elhatározta egy, a schengeni követelményeknek megfelelő határellenőrzési és az illegális migráció ellenes integrált, nyílt és átjárható információs rendszer megvalósítását, amely biztosítja az események folyamatos ellenőrzését, a gyors reagálást, az operatív beavatkozást és a járőrök hatékonyabb működését. A feladat bonyolultsága nyilvánvalóvá tette, hogy szükséges egy szakértői rendszer kialakítása, amely képes egységbe foglalni és átláthatóvá tenni a különböző forrásokból származó adatokat. A rendszer megvalósítása lehetőséget teremt a határőrök elhelyezkedésének jelzésére és egységes térképi megjelenítésére, egyben dokumentált kommunikációt biztosít a központban és a terepen szolgálatot teljesítő határőrök között.

A rendszert az első fázisában az Orosházi Határőr Igazgatóságon és annak két kirendeltségén telepítették. A rendszert a 2003 decemberében megkötött szerződés alapján az **Ericsson Magyarország Kft.** fejlesztette ki, helyezte üzembe és integrálta a Határőrség meglévő rendszereibe. A követelmények és a jogszabályok figyelembevételével a legmodernebb, térinformatikai alapokon nyugvó műveletirányítási rendszer született. A GPS alapú megoldásokat és a kétirányú kapcsolattartást az irányítóközponttal különböző rádiós távközlési technológiák integrálása tette lehetővé. Az irányítóközpont munkáját digitális térképek, integrált vezénylési mechanizmusok, továbbá eszköz- és erőforrásgazdálkodási rendszer segíti.

Az IDC piackutató cég nemrégiben nyilvánosságra hozott adatai szerint a **Hewlett-Packard** 2004. második negyedévében is stabilan őrizte vezető helyét az iparági szabvány (vagyis az x86-os processzor-architektúrára épülő) szerverek hazai piacán.

A pozíció megtartása mellett a cég számos további pozitív fejleményről is beszámolhatott, hiszen az elmúlt év hasonló időszakával összehasonlítva piaci részesedése 47,5 százalékról 52 százalékra növekedett, míg forgalmának volumenét több mint 40 százalékkal sikerült növelnie. Mindez azt jelenti, hogy a hazánkban április és június között eladott, mindösszesen 2250 iparági szabvány szerverből, kiterjedt partnerhálózata segítségével 1170-et a HP értékesített. Hasonló folyamatok zajlottak Magyarország tággabb környezetében, az EMEA (Europe, Middle East and Africa) régióban is: a HP-nak itt is egy eleve magas (40 százalékot meghaladó) bázisról sikerült még tovább növelnie piaci részesedését, amely így elérte a 42,2 százalékot. Ez konkrét számokra lefordítva több mint 178 000 eladott szervert jelent, mindössze 3 hónap leforgása alatt. Az elmúlt év hasonló időszakával összehasonlítva a HP eladásai több mint 40 000 darabbal (27,6 százalékkal) nőttek, vagyis a cég a piac egészénél gyorsabban növekedve, konkurensei ellenében szerzett újabb részesedést. Külön érdekesség, hogy a HP nemcsak az összesítésben, hanem a régió országait külön-külön vizsgálva is mindenütt az élen végzett, sőt, az IDC által vizsgált országok jelentős részében piaci részesedése immár meghaladja három legnagyobb vetélytársának (Dell, IBM, FSC) egyesített eredményét is.

A **Tele Atlas**, a digitális földrajzi adatbázisok egyik vezető fejlesztője stratégiai szövetséget kötött az **Oracle**-lel, amely lehetővé teszi, hogy a Tele Atlas az Oracle-szoftverekre alapozza belső tevékenységét a terepadatok gyűjtésétől a végleges termékekig.

Az egész világra kiterjedő együttműködés lehetővé teszi, hogy a Tele Atlas térképadatai az Oracle Database 10g térinformatikai adatformátumában álljanak majd rendelkezésre. A megállapodás nagy hangsúlyt fektet a térképadatok online elérhetőségére és arra, hogy azokat az Oracle szoftvereivel és szolgáltatásaival közvetlenül használni lehessen, különösen az ügyfélkapcsolat-kezelés (CRM), az e-üzlet, az integrált vállalatirányítási alkalmazások (ERP) és a kapcsolódó szolgáltatások terén. Ezek a tipikus üzleti alkalmazások egyre inkább igénylik a helyfüggő funkciókat, például a helyszíni szervizelés és a szállítói láncok kezelése esetében.